

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **A. T.**, zast. Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem, se sídlem Moravská Ostrava, Masná 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 11. 2003, č. j. 24 Az 1023/2003 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci stěžovatelky Mgr. Faridu Alizeyovi **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1075 Kč, která mu bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra (žalovaného) ze dne 21. 2. 2003, č. j. OAM-532/VL-10-04-2003, byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) a současně bylo rozhodnuto, že se žalobkyni azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu v platném znění neuděluje a že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uzavřel, že skutečnosti uváděné žadatelkou o azyl, a to především rodinné potíže v zemi původu, ekonomické a bytové problémy její matky tamtéž a přání žadatelky v České republice pobývat legálně s cílem zde navštěvovat školu, nelze důvodům pro udělení azylu podřadit. Tím jsou naplněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Dále vysvětlil, že žadatelka o udělení azylu nesplňuje důvody pro jeho udělení podle § 13 zákona o azylu, neboť není rodinným příslušníkem (osobou vyjmenovanou

v ustanovení § 13 odst. 1 zákona o azylu) osoby, které azyl udělen byl. Správní orgán též neshledal osobní situaci a poměry v zemi původu v zemi stěžovatelky jako důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, tj. z humanitárních důvodů. Při posuzování existence překážek vycestování vycházel z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace o stavu dodržování lidských práv v Mongolsku za roky 2001 a 2002 a neshledal v případě žadatelky existenci takových překážek.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobu matka tehdy ještě nezletilé žalobkyně N. J. V ní vytýkala správnímu orgánu porušení ustanovení § 3 odst. 3 a 4 a zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení, v platném znění (dále jen správní řád) s tím, že žalovaný neposoudil žádost žalobkyně odpovědně a svědomitě a nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Vytýkala též porušení ustanovení § 32 odst. 1 a § 33 odst. 2 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neopatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí, nedal žalobkyni možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popř. navrhnout jeho doplnění. Dále též namítala porušení § 46 a § 47 odst. 3 téhož zákona, neboť podle jejího přesvědčení napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a odůvodnění ji nepřesvědčilo o jeho správnosti a o správnosti postupu správního orgánu při posuzování podmínek nároku na udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Vyslovuje přesvědčení, že zákonné důvody pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné splněny nebyly, naopak azyl jí měl být udělen ve smyslu § 12 zákona o azylu, resp. kladně mělo být uváženo alespoň o vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody, odkázala na obsah pohovoru, který s ní byl správním orgánem proveden a ostatní spisový materiál. Navrhovala, aby soud zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 28. 11. 2003, č. j. 24 Az 1023/2003 – 21 žalobu zamítl a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel především z obsahu správního spisu a v odůvodnění svého rozsudku dovodil, že žalovaný neporušil žalobkyní namítaná ustanovení správního řádu, a v této souvislosti zdůraznil, že nezletilá žalobkyně byla v průběhu správního řízení při všech procesních úkonech doprovázena svou matkou jako zákonnou zástupkyní, která dohlížela na ochranu jejích práv a oprávněných zájmů. Ze spisu vyplynulo, že žalobkyně měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, z nichž správní orgán vycházel, ten si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplynulo, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a použitých právních předpisů a nelze dovodit, že by se nezabýval věcí odpovědně a svědomitě. Krajský soud dospěl k závěru, že pokud žalobkyně odůvodnila svou žádost o udělení azylu neutěšenými rodinnými problémy zejména s otcem a jeho agresivním chování vůči ní v Mongolsku, ztrátou bydlení a nedostatkem pracovních příležitostí matky, snahou o legalizaci pobytu a zájmen navštěvovat zde školu, pak nejde o skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tj. pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů v zemi původu. Žalovaný proto právem její žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) uvedeného zákona zamítl. Výrok týkající se ustanovení § 13 a § 14 téhož zákona označil v daných souvislostech krajský soud za nadbytečný s tím, že skutečnosti, na základě nichž byla žádost zamítnuta podle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná, jsou v zákoně zařazeny mezi důvody obecně vylučující udělení azylu, tj. včetně udělení azylu z humanitárních důvodů. Shodně s žalovaným neshledal uvedený soud v případě žalobkyně překážky vycestování do země původu ve smyslu § 91 zákona o azylu s tím, že žalovaný

se této otázce v odůvodnění rozhodnutí podrobně věnoval, žalobkyně námitku vznesla zcela obecně a soud proto nepovažuje za nutné se jí dále zabývat.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) prostřednictvím své tehdy zákonné zástupkyně (matka) včas kasační stížnost, v níž soudu vytýkala, že se nevypořádal s jejím tvrzením v žalobě, že správní orgán porušil ustanovení § 32 odst. 2 správního řádu, když tvrdila, že nezjistil přesný a skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil vyčerpávající podklady pro rozhodnutí. Pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdila výše uvedené porušení zákona, odkázala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru, který s ní byl proveden a ostatní spisový materiál k věci se vztahující. Znovu zdůraznila, že o azyl požádala především proto, že její otec v Mongolsku neustále fyzicky napadal matku žalobkyně, o žalobkyni a sourozence se vůbec nestaral a pokud se její matka obracela na různé státní orgány v Mongolsku, či na nevládní organizace, které se zabývají ochranou práv žen a dětí, nedočkala se z jejich strany žádné pomoci. Proto se matka žalobkyně rozhodla s dětmi vycestovat z Mongolska a požádat o azyl v České republice. Žalobkyně vyslovila přesvědčení, že v jejím případě jsou splněny minimálně podmínky pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Namítala dále, že zde existují vady řízení, spočívající v tom, že správní orgán nevyhodnotil řádně celkovou situaci a soud poté vycházel při svém rozhodování z nepřesně a neúplně zjištěných skutečností. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a o ustanovení advokáta podle § 35 odst. 7 soudního řádu správního.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 8. 3. 2004, č. j. 24 Az 1023/2003 – 38 (ve znění opravného usnesení ze dne 7. 6. 2004, č. j. 24 Az 1023/2003 – 47) ustanovil zástupcem stěžovatelky pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Farida Alizeye, advokáta se sídlem v Ostravě.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje na to, že ta vykazuje vady podání spočívající v absenci povinného údaje o adrese, na kterou je možné stěžovatelce doručovat písemnosti a dále v absenci údaje o povinném zastoupení stěžovatelky. K věci samé pak namítá, že rozhodnutí ve věci azylu, ve všech částech výroku, jakož i rozsudek Krajského soudu v Ostravě, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal především na správní spis a v něm založenou výpověď stěžovatelky (součástí protokolu o pohovoru, který byl se stěžovatelkou proveden). Pokud jde o podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu, odkázal na stávající judikaturu Nejvyššího správního soudu v Brně, jakož i Ústavního soudu, podle kterého na udělení humanitárního azylu není právní nárok a správní uvážení se co do posouzení případu zvláštního zřetele hodného pro svou povahu v přezkumné činnosti Ústavního soudu, jakož i v projednávané věci rozhodujícího obecného soudu, zjevně vymyká. Navrhoval buď odmítnutí kasační stížnosti pro neodstraněné vady podání nebo zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uvedla ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost neshledal důvodnou.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, i když výslovný odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního chybí, že se stěžovatelka dovolává důvodu kasační stížnosti vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Předně je třeba uvést, že jak správní orgán, tak soud, vycházel při svém rozhodování ze skutečností, které byly v průběhu azylového řízení zjištěny přímo od stěžovatelky a její matky. Podle žádosti o udělení azylu je matka stěžovatelky rozvedená a v České republice pobývala od roku 1997 do října 2002, kdy se vrátila do Mongolska. U bývalého manžela s dětmi bydlet nemohla, neboť zde měl jinou ženu, a proto se přestěhovala k sestře. Bytová situace však nebyla dobrá, matka neměla peníze na nový byt, a rozhodla se řešit své bytové potíže návratem do České republiky, tentokrát i s dětmi. Požádala o azyl, protože v Mongolsku nemá kde žít a nemá peníze na živobytí. Matka stěžovatelky připomněla, že poprvé v České republice pobývala v letech 1979 – 1984, kdy zde studovala. Do protokolu o pohovoru vedeném v mongolském jazyce uvedla, že od roku 1997 do října 2002 byla v České republice zaměstnána a měla vízum za účelem zaměstnání. Do Mongolska se nemínila vrátit natrvalo, vycestovala po obdržení zprávy, že její manžel žije s jinou ženou a nestará se o společné dvě děti. Měla proto v úmyslu vzít obě děti do České republiky, kde byla stále zaměstnaná, avšak cesta do Mongolska jí trvala dva měsíce, takže když se vrátila zpět do České republiky ke svému zaměstnavateli, zjistila, že je propuštěna. V Mongolsku neměla v úmyslu setrvat, protože zde neměla byt ani zaměstnání, a u manžela žít nemohla. V Mongolsku by nemohla získat zaměstnání, neboť přednost mají občané jen do věkové hranice třiceti let, a její situace v zemi původu je tudíž bezperspektivní. Stěžovatelka se k tomuto vyjádření své matky připojila s tím, že chce v České republice pobývat s matkou a zde studovat. Při uvedeném pohovoru byla stěžovatelka seznámena s konkrétními informacemi k situaci v zemi původu, zejména obsahem zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Mongolsku za rok 2001 a informacemi Ministerstva vnitra ČR o Mongolsku z roku 2002, jakož i informacemi Ministerstva zahraničních věcí ČR o Mongolsku z roku 1998. Uvedla, že k jejich obsahu nemá námitek.

Z výše uvedených skutkových zjištění, která sdělila sama stěžovatelka a její matka, je v posuzované věci třeba vycházet, a učinil tak především správní orgán. Právem na základě uvedených okolností uzavřel, že stěžovatelka neuvedla v žádosti o udělení azylu žádné skutečnosti, které by bylo možno podřadit pod důvody uvedené v § 12 zákona o azylu, tedy nic konkrétního, co by mohlo svědčit o tom, že ona a její matka by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v tomto ustanovení. V této souvislosti nutno připomenout, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu, v platném znění, se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo bude-li v řízení zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Nezbývá,

než souhlasit se správním orgánem, a ostatně i s Krajským soudem v Ostravě, že žádné takové okolnosti nasvědčující tomu, že by stěžovatelka byla pronásledována, event. měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodů v uvedeném ustanovení taxativně vymezených, v řízení stěžovatelka neuvedla, a ostatně ani zjištěny nebyly. Správní orgán si opatřil pro své rozhodnutí dostatek podkladů a řízení před ním, ani jeho rozhodnutí netrpí vadou, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu; nebylo rovněž zjištěno, že by při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí, ani nebylo zjištěno, že by rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Krajský soud v Ostravě tedy rozhodně neměl důvod napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Bylo totiž bezpečně prokázáno, že podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, za nichž může správní orgán žádost o jeho udělení zamítnout jako zjevně nedůvodnou, byly splněny. Námitku stěžovatelky dovolávající se ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tudíž Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

K námitce stěžovatelky, že hlavním důvodem její žádosti o udělení azylu byl strach z otce, který vyhrožoval její matce ublížením na zdraví a fyzicky ji napadal, přičemž státní orgány Mongolska, jakož i nevládní organizace, na které se z tohoto důvodu matka obracela, jí nepomohly, nutno uvést, že tuto námitku uplatnila stěžovatelka poprvé až v kasační stížnosti, a správní orgán ani soud se jí tudíž nemohl zabývat. V žádosti o udělení azylu, ani v protokolu o pohovoru, který byl se stěžovatelkou veden, je uvedeno pouze, že se otec v době nepřítomnosti matky (pobývala v ČR) o děti příliš nestaral, v opilosti byl hrubý a domů si přivedl jinou ženu, a proto s ohledem na charakter řízení, jímž byla žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) s. ř. s. ji správní orgán nemohl zvažovat a krajský soud k ní nemohl přihlédnout. Ostatně nutno dodat, že s ohledem na skutečnost, že matka stěžovatelky pobývala v České republice po dobu pěti let do října 2002 (děti po celou tuto dobu pobývaly u otce), cesta do Mongolska jí trvala podle jejího vyjádření dva měsíce, a do České republiky se vrátila již v lednu 2003, lze její tvrzení o tom, že se opakovaně obracela na státní orgány i na nevládní organizace o pomoc, pokládat již z časových důvodů za neuskutečnitelné a tudíž účelové.

Pokud stěžovatelka namítá, že jí měl být udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, tedy z humanitárních důvodů, nezbývá než souhlasit s Krajským soudem v Ostravě, že v rozhodnutí správního orgánu o něm bylo za situace, kdy zamítl žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 zákona o azylu, za nadbytečné. Skutečnosti, na základě nichž je žádost zamítnuta podle § 16 zákona o azylu, jsou v zákoně zařazeny mezi důvody obecně vylučujícími důvody azylu, tj. včetně udělení azylu z humanitárních důvodů. Z povahy věci nelze při naplnění kritérií pro podřazení zjištěného skutkového stavu pod ustanovení § 16 zákona o azylu uvažovat o aplikaci § 12 zákona o azylu, a tím i § 14 téhož zákona. Takový postup by byl na místě pouze za předpokladu, že by v posuzovaném případě nebyl prostor pro aplikaci § 16 zákona o azylu. Jinak však nutno pro úplnost souhlasit se žalovaným, že na udělení azylu z humanitárních důvodů není právní nárok.

Pokud jde o závěr krajského soudu o neshledání překážky vycestování do země původu stěžovatelky ve smyslu § 91 zákona o azylu, nutno dodat, že tato část rozhodování krajského soudu nebyla napadena kasační stížností a Nejvyšší správní soud se jí tudíž nezabýval.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvod uvedený v kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelky podaly současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, přičemž stěžovatelky byly v řízení neúspěšné, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Zástupci stěžovatelky, advokátu Mgr. Faridu Alizeyovi, který byl ustanoven Krajským soudem v Ostravě pro řízení o kasační stížnosti, náleží odměna ve výši 1075 Kč, a to za jeden úkon právní služby po 1000 Kč – převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k němuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu